

Κριτήρια αξιολόγησης και βαθμολογίας της Έκθεσης

Α: Συλλαμβάνοντας την ουσία του θέματος οδηγείται κανείς στην κατανόησή του. Έτσι δημιουργείται μια βασικότατη και πρωταρχική προϋπόθεση σωτής, άρτιας και ολοκληρωμένης έκθεσης.-

Β: Η συνεκτίμηση της μορφής και του περιεχομένου άμεσα και διαισθητικά και στη συνέχεια συλλογιστικά και αναλυτικά. Η μορφή και το περιεχόμενο αποτελώντας μια οργανική ενότητα, αποτελούν και προκαλούν μια καλαισθητική εντύπωση, ένα καλαισθητικό συναίσθημα, ένα αξίωμα αισθητικό και αξιολογικό. Η μορφή και το περιεχόμενο πρέπει να αποφασαφηνίζονται, να διαφωτίζονται, να επιβεβαιώνονται, να ελέγχεται, αλλά και να θεμελιώνεται με βάση τα παρακάτω στοιχεία:

- αρχιτεκτονικά, δηλαδή συμμετρική ανάπτυξη των οργανικών ενοτήτων του θέματος.
- οικονομία και πλοκή με διαρκή αύξηση του ενδιαφέροντος.
- πληρότητα χωρίς πλεονασμούς και ελλείψεις.
- πλούτος των γνώσεων και η πρωτοτυπία των αναπτυσσόμενων ιδεών (κρίσεις-επιχειρήματα).
- πλούτος των ουσιαστικών βιωμάτων.
- η δημιουργική φαντασία και η ικανότητα καλλιέργειας ενός προσωπικού ύφους.
- η γλωσσική ομοιογένεια και ομοιομορφία.

Γ: Αρχιτεκτονική δόμηση. Η έκθεση θεμελιώνεται πάνω στα παρακάτω στοιχεία: συνειδητή δομή που να αναφέρεται και να σχετίζεται με την αρχιτεκτονική του λόγου (γλώσσα-σύνταξη-παράγραφοι-στίξη). Ρητολογικό σχέδιο νοημάτων μετά από σκέψη, που να επιβεβαιώνεται με διάφορα στοιχεία.

- χωροχρονική ενότητα (το περιεχόμενο να αναπτυχθεί στον προκαθορισμένο χρόνο).
- αλληλουχία νοημάτων εννοείται ότι τα νοήματα θα πρέπει να είναι σχετικά με την ουσία του θέματος).
- φυσική και λογική διάταξη ή διάρθρωση με βάση μια αξιολογική ιεράρχηση.

Δ: Τα γραμματικά στοιχεία και οι γραμματικές γνώσεις, δηλαδή:

- ορθογραφική ικανότητα με βάση τους κανόνες της νεοελληνικής γλώσσας.
- συντακτική ικανότητα στηριγμένη στη νεοελληνικό συντακτικό.
- ορθή χρήση των σημείων στίξης.
- εφαρμογή του μονοτονικού συστήματος γραφής.
- αλλαγή παραγράφων και ολοκληρωμένη σχεδιακή ανάπτυξη με βάση πρόλογο-κύριο θέμα και επίλογο.

Ε: Η όλη εμφάνιση του γραπτού, δηλαδή καλλιγραφία, καθαρότητα, καλαισθησία κ.ά.

Επισημάνσεις από την εφαρμογή: Τα Α, Γ, Δ, Ε κριτήρια είναι καθαρά δεοντολογικά. Η υποβολή τους απέναντι στα ουσιαστικά είναι εμφανέστατη και γι' αυτό βαθμολογούνται ομοίως.

Από το σύστημα αυτό δεν αδικούνται όλοι ανεξαιρέτα οι μαθητές, αλλά προπαντός εκείνοι που γράφουν συνήθως αυθόρμητα και εμπνευσμένα, χωρίς εμβάθυνση στην ουσία του θέματος, χωρίς κριτικό στοχασμό και δίχως διανοητική πειθαρχία στην ουσία, επίσης στηριγμένοι σε μια λογοτεχνική ικανότητα.

Εκθέσεις τέτοιων μαθητών βρίσκονται χαρακτηρισμένες "εκτός θέματος" και βαθμολογούνται με τέσσερα ή πέντε, ενώ στα άλλα στοιχεία είναι σχεδόν άφογες και άρτιες.

Οι εκθέσεις που βαθμολογούνται τόσο χαμηλά χρειάζονται αναβαθμολόγηση, σκανδαλίζουν, προκαλούν θόρυβο και διαμαρτυρίες. Τέτοιες εκθέσεις, εφόσον τα κριτήρια της ορθής σύλληψης και της αρχιτεκτονικής δόμησης συσχετίζονται, χάνουν σίγουρα και δίκαια δέκα μονάδες. Όμως στα υπόλοιπα μπορούν να πάρουν αντικειμενικό βαθμό.

Πλεονεκτήματα από την εφαρμογή: Σίγουρα η ουσία μπορεί να βαθμολογηθεί και να μη πέσει κάτω από πέντε μονάδες. Η εμφάνιση και η ορθογραφία είναι στοιχεία που βελτιώνονται και πέρνουν το άριστα. Η δόμηση έχει μέσα της τη γλώσσα και τη σύνταξη και συνεπώς σίγουρα μπορεί να δώσει δύο μονάδες. Αλλά γιατί και τα άλλα να μην μπορούν να δώσουν ικανοποιητική αξιολόγηση;

Και το σύστημα αυτό είναι σίγουρο πως δεν αδικεί το μαθητή που θέλει και μπορεί να γράφει μια καλή έκθεση, άσχετα μ' αυτά που λέγονται και γράφονται για τους βαθμολογητές.-

Α! Ουσία = 6 Γ! Δόμηση = 4 Ε! Εμφάνιση = 1
 Β! Συνεκτίμηση = 7
 * Ορθογραφία = 2

Γιώργος Κρικώνης-Φιλολόγος